

Sancties tegen Rusland helpen niet

Jan Limbeek

Tallose bronnen laten zien dat de Russische bevolking eensgezind achter Poetins buitenlands beleid staat. Een enquête, gehouden tussen 26 en 29 september 2014 door het onafhankelijke opinieonderzoeksbureau Levada-Centrum en gepubliceerd op 16 oktober, bevestigt dit beeld.

Het is moeilijk te bepalen in hoeverre deze positie wordt gevormd door eenzijdige berichtgeving in de media. Maar eigenlijk doet niet ter zake wat de redenen zijn, feit is dat het gros van de Russen tevreden is met het buitenlands beleid van president Poetin.

De huidige ineenstorting van de olieprijs zal een veel negatiever effect hebben op de Russische welvaart dan de invloed van de huidige sancties. De olieprijs heeft niet veel met de sancties te maken, maar gevoelsmatig zal de bevolking de verarming wijten aan de sancties die het Westen Rusland oplegt. De gemiddelde Rus zal zich derhalve tegen het Westen keren en een antiwesters beleid steunen. Precies het tegenovergestelde wat men wil bereiken met sancties wordt realiteit.

Nu al is de bevolking vooral van mening dat de sancties niet gericht zijn tegen beleidsmakers, maar tegen de gewone bevolking. In de afgelopen maanden is die opvatting nog wijdverbreider geworden, zoals blijkt uit tabel één.

Tabel 1 Tegen wie vindt u dat de huidige sancties gericht zijn?

	mei 14	juni 14	sep.14
Tegen brede lagen van de Russische bevolking	27	31	41
Alleen tegen de verantwoordelijken van de politiek ten aanzien van Oekraïne	42	35	30
De leiding van de westerse landen denkt er niet over na in hoeverre hun sancties de gewone bevolking treffen	19	22	21
Moeilijk te zeggen	13	12	8

In tabel één is te zien dat 62 procent van de ondervraagden vindt dat de sancties de gewone bevolking direct treffen. Daarentegen blijkt uit tabel twee dat een nog groter deel van de ondervraagden voor zichzelf geen of weinig nadelige gevolgen van sancties ervoer. In tabel drie is te lezen dat niet veel meer respondenten ook in de toekomst geen grote problemen voorzien. De tegenstelling tussen de eerste en de volgende twee tabellen kan maar op een manier verklaard worden: Russen willen niet dat de sancties invloed hebben.

Tabel 2 Creëerden die sancties problemen voor u en uw gezin?

Ja, hele grote	2
Ja, vrij grote	14
Nee, geen grote	44
Nee, helemaal geen	35
Moeilijk te zeggen	5

Tabel 3 Denkt u dat de sancties tegen Rusland problemen gaan creëren voor u en uw gezin?

Ja, hele grote	5
Ja, vrij grote	21
Nee, geen grote	41
Nee, helemaal geen	21
Moeilijk te zeggen	12

Over zichzelf maken de meeste ondervraagden zich dus geen zorgen. Ook over de gevolgen van westerse sancties voor de economie als geheel zijn ze optimistisch gestemd, hoewel iets minder. In tabel vier is te lezen dat 59 procent denkt dat de sancties gunstige gevolgen zullen hebben voor Ruslands economie. Als de Russen dit werkelijk vinden, zouden ze sancties moeten toejuichen.

Tabel 4 Denkt u dat de westerse sancties en Russische tegensancties voordelig of schadelijk zijn voor de economie?

Ongetwijfeld voordelig	15
Eerder voordelig dan schadelijk	44
Eerder schadelijk dan voordelig	19
Ongetwijfeld schadelijk	6
Moeilijk te zeggen	17

De ondervraagden stellen zich niet minder hard op dan het Kremlin. Als sancties pijn gaan doen, wil men niet toegeven maar westerse producten boycotten (tabel vijf) of zelfs westerse bezittingen in Rusland aanpakken (tabel zes). Interessant is dat in oktober de wettelijke basis hiervoor is gelegd door de Doema.

Tabel 5 Hoe staat u tegenover het idee van een boycot van westerse producten?

Geheel positief	18
Vrij positief	40
Vrij negatief	21
Geheel negatief	4
Moeilijk te zeggen	17

Tabel 6 Hoe staat u tegenover het idee om eigendom van westerse bedrijven en staten, die profiteren van de westerse boycot, te gebruiken om kosten van sancties te compenseren?

Geheel positief	24
Eerder positief	36
Eerder negatief	14
Geheel negatief	3
Moeilijk te zeggen	23

Het allerlaatste dat men wil is toegeven aan de westerse eisen (tabel 7). Teruggave van de Krim is helemaal uitgesloten (tabel 8). Slechts 14 procent van de respondenten wil dit wel. Nauwelijks meer respondenten voelt voor beëindiging van de steun aan de strijders in Oost-Oekraïne: 16 procent. Het zou waarschijnlijk politieke zelfmoord zijn van Poetin om het roer geheel om te gooien.

Tabel 7 Vindt u dat Rusland moet toegeven aan de eisen van het Westen en de steun aan de oostelijke Oekraïne moet beperken?

Absoluut	4
Grotendeels	12
Grotendeels niet	41
Absoluut niet	27
Moeilijk te zeggen	17

Tabel 8 Hoe staat u tegenover het idee van teruggave van de Krim aan Oekraïne?

Geheel positief	7
Eerder positief	7
Eerder negatief	28
Geheel negatief	51
Moeilijk te zeggen	8

De enquête van het Levada-Centrum bevestigt eens te meer dat de westerse sancties contraproductief werken. De Russische bevolking is trots op het eigen buitenlands beleid en acht de annexatie van de Krim volkomen gerechtvaardigd. Hoe harder het Westen hiertegen protesteert, hoe meer de Russen zich scharen achter het Kremlin. Poetin kan nauwelijks nog terugkeren op zijn schreden.

De [enquête van het Levada-centrum](#) telde 1.630 respondenten van 18 jaar en ouder, uit 134 woonplaatsen verspreid over Rusland. Naar eigen zeggen was de statistische foutmarge maximaal 3,4 procent. De gegevens in dit artikel zijn van het Levada-Centrum, de interpretatie is een persoonlijke van de auteur.

[Terug naar 'Achtergrond'](#)